

ΑΠΟ ΤΗ ΣΦΑΙΡΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΗΔΙΟΥ

Μία νύχτα θρησκευτικῶς τρέμου στὸ Παλαμῆδι. Ὁ μυστηριώδης ἄγνωστος μέλλει στὸ ἐκκλησάκι τοῦ Κάστρου. Ἡ ἀναστάσιος τῆς φρουρᾶς. Οἱ καταίκοι ἀνάθεον κεράκια. Ὁ πατῆρς παπᾶ Γκιρλίλιας καὶ ἡ δραματικὴ κρουσῆς του. Τὶ διηγῆθηκε ὁ φρούραρχος Κανέλης. Τὶ ἔγραψε σχετικῶς ὁ Γερ. Βάκος. Καὶ λίγαι στίχοι τοῦ Σωφρ. Κτλ.

9ῆ Ἰουνίου 1895 ἰστέθη ἡμέρα ζωηρῶν συζητήσεων γὰρ τὴ μικρὴ πόλι τοῦ ἱστορικοῦ Ναυπλίου. Τὴν προηγουμένη νύχτα, ἕνα φάντασμα εἶχε φανερωθῆ ἰστο Παλαμῆδι, τὸ φρούριον ποῦ ἰστέθει τὸν ἔργο του ἔπάνω ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐνα μυστηριώδες πρόσωπο, ποῦ εἶχε ἀναστατώσει τοὺς φυλακισμένους καὶ τὴ φρουρά, μὲ τίς ἀκόσμητες περιστάσεις :

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, κρούσι πολλὰ δυνατὰ ἀκούσθηκαν μέσα στὴ μικρὴ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἀντρέα, ποῦ βρισκεται στὸ πρῶτον προαυλίον τῶν φυλακῶν. Τὴν ἰδία στιγμή τὸ ἀνοικτὸ παράθυρον τῆς ἐκκλησίας κλείσθηκε ἁφίπτα, χωρὶς νὰ φασὸ ὁ παραμορφῶς ἀνεμος. Οἱ σκοποὶ ποῦ ἴσαν στὶς ἐπιπέσεις, ἀκούγοντας τοὺς κρούτους, ρώτησαν ἀπὸ πάνω τὸν συνάδελφον τοὺς σκοποὶ τοῦ προαυλίου :

—Τὶ κρούσι εἶνε αὐτό ;
Ὁ σκοπὸς στὸ μεταξὺ εἶχε πᾶσι στὸ ἄλλο ἀνοικτὸν παράθυρον τοῦ ναοῦ καὶ ἀκούγε μέσα κρούτους καὶ τριγμούς, σὴν νὰ γινόνταν σεισμός. Ἐπῆται μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ εἶδε ἕναν ἄνθρωπον μαυροφόρομνον, ποῦ κοινοῦταν ἐπάνω-κάτω, πότε πρὸς τὸ τέμπλον, πότε στὴν πόρτα. Σὲ μιὰ στιγμή ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς χάθηκε στὸ Ἱερόν, κρούθηκε πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα καὶ πάλι φανερώθηκε...

Ὁ σκοπὸς κάλεσε ἀμέσως τὸν ὑπαρχηγὸν δεκανεῖα, πλησίασαν μαζί καὶ εἶδαν τὸν μυστηριώδη ἄνθρωπον νὰ κάθεται στὸ σκαλοπᾶτι τῆς Ὁραίας Πύλης. Ἀπὸ τὴν ταραχὴ ποῦ ἔγινε, εἰδοποιήθηκε ὁ ἀρχιμωλάξ τοῦ φυλακίου Ἁγίου Ἀνδρέου λογίας, ὁ ὁποῖος, μόλις ἔμαθε ὅτι βρισκεται ἄνθρωπος μέσα στὸ ναόν, ἀνοίξε εὐθέως τὸ κελλὶ τῶν φυλακῶν ποῦ γειτονεῖ μὲ τὸ ναόν, τὸ μόνον κελλὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπίστευε ὅτι μποροῦσε νὰ γίνῃ ἀπόδρασις καταδικῶν μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ. Ὁ λογίας ἐμέτρησε τοὺς καταδικῶν καὶ τοὺς βρήκε σωστοὺς, ὅπως ἔγραψε τὸ βιβλιόριόν του, δηλαδὴ 26.

Ἐκλήρωτος ὁ λογίας, βῆκε ἀπὸ τὸ κελλὶ καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ὑπαρχηγὸν καὶ τὸν φρουρὸν στρατιώτη, διευνθῆθηκε στὴν ἄλλη πλευρά, στὸ κλεισμένον παράθυρον τοῦ ναοῦ, τὸ ἔσπρωξε μὲ δύναμι καὶ βρέθηκε ἀντιμέτωπος μὲ τὸ μαυροφόρομνον ἄτομον.

—Τὶς εἶ ! τὸ ρώτησε δυνατὰ, ἀλλὰ δὲν πῆρε ἀπάντησι.
Τὸ ρώτησε γάτε ἐντονότερα καὶ ἔβλεπε τὸ σταθὶ του, ὁ φρουρὸς γέμισε τὸ ὄπλον του καὶ ἴσαν ἔτοιμοι καὶ οἱ δύο νὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν, ἀλλὰ τὸ φάντασμα τοῦς κῆταξε μὲ σοβαρότητα ὄρος. Τότε ὅμως καὶ οἱ δύο—ποῦς ἔξερει ἀπὸ ποιά ἰδέα καταληφθέντες γὰρ τὸ μυστηριώδες αὐτὸ πρόσωπο, ἴσως ἀπὸ ἱερόν συναίσθημα—ἀπέφυγαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ ὄπλα τοὺς, ἀλλ' ἔτρεξαν καὶ σίρρασαν ὅλη τὴ φρουρὰ καὶ συνάμα εἰδοποίησαν τὸν Φρούραρχον τοῦ Παλαμῆδιου Δημ. Κανέλη, λογαζοῦ τοῦ Πιζουοῦ. Ὁ Φρούραρχος, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικοὺς, μῆτρικε στὴν ἐκκλησίᾳ, ἔβρασαν παντοῦ, ἀλλὰ δὲ βρῆκαν κανένα. Ἐννοεῖται ὅτι στὸ διάστημα αὐτὸ διοτὸ τὸ Παλαμῆδι ἴσαν ἀνάστατοι. Σὲ ὅλα τὰ κελλῖα ἔχζαν ζήτησι οἱ φυλακισμένους, ἔχζαν ἀνάγει κρούσια καὶ κῆταξαν πρῶτοι ἀπὸ τὰ κἀγκελλῖα. Ἡ φωνὴ ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰνδρέας οὐλόσωμος εἶχε φωνὴ μέσα στὸ ναόν του, εἶχε δημιουργήσει μέσα στὶς ψυχὰς τοὺς μιὰ ἱερὴ ἀναταραχὴ. Στὸ ἀπέναντι κελλὶ, ἕνας παπᾶς, Γκιρλίλιας ὀνόματι, καταδικασμένος γὰρ γίνον σὲ 11 χρόνια μαζί μὲ τὸ γινὸ του, ἔβλεπε δυνατὰ τὸ τροπᾶριον τοῦ Ἁγίου καὶ ἔξωραζε τοὺς ἄλλους συγκαταδικῶν του νὰ μετανοήσουν γὰρ τὰ ἐγκλήματα τοὺς γὰρ νὰ σωθοῦν.

—Ἐβῆσατε βουτηγμένον στὸ αἶμα, στὸ αἶμα ! φώναξε, καὶ ὁ Ἅγιος ζητᾶει τὴ μετάνοια μας !..
Ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ ἀντήχει παρᾶνε μέσα στὸ σκοτάδι. Ὁ φρουρὸς τοῦ προαυλίου πληροφορεῖ στὸ μεταξὺ τὸν Φρούραρχον ὅτι μετὰ μιᾶς ὥρας ξαναεἶδε μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ τὸ μυστηριώδες πρόσωπο, ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ ἀποπροφορεμνον, ἀπέφυγε ὅμως νὰ φωνάξῃ ἐστὶ ὅπλα !
Καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τελειώνοντας τὴ σχετικὴ ἀνταπόκρισίν του, ἔγραψε :

«...Ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι οἱ ἰδόντες τὸ περίεργον τοῦτο πρόσωπον στρατιώται καὶ ἰδῶν ὁ λογίας, εἶνε γνωστοίτοι εἰς τὴν φρουρὰν ὡς γενναῖο ἄνδρες, καὶ μὲ τρομαχθέντες ἀπὸ προλήψεις καὶ φαντάσματα».

φαντάσματος. Τηλεγραφήσατε. Γράψατε». Καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς—ποῦ εἶνε σήμερα Ἀρσενολογίτης—ἔστειλε στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ χωριστικὰς περιγραφὰς, ἀπὸ τίς ὁποῖες παίρνομεν τὰ παρακάτω ἐνδιαφέροντα σημεῖα :

Ὁ ἀνταποκριτὴς εἶδε πρῶτον τὸν Φρούραρχον Παλαμῆδιου Δημ. Κανέλη, ὁ ὁποῖος τοῦ διηγῆθηκε τὰ ἔξῃς :
—Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἴσθε στὸ Φρουραρχεῖο ἕνας στρατιώτης καὶ μοῦ εἶπε : «Κύριε Φρούραρχε, εἶνε μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ κάποιος ἄνθρωπος». Ἐπειτα ἴσθε ἕνας δεκανεῖα καὶ μοῦ εἶπε : «Ἄδεν εἶνε ὑποτάξ. Σὲ λίγο κατέφθασ ἄλλος στρατιώτης καὶ ἐπανάλαβε ὄρα καὶ ὁ πρῶτος, δηλαδὴ ὅτι πραγματικῶς βρισκονταν στὸ ναόν ἕνας ἄνθρωπος. Ἐπῆθε ντυμένα, γέμισα τὸ περιστροφὸν μου καὶ ἔτρεξα στὴν ἐκκλησίᾳ. Ὑπέθεσα ἀμέσως ἀπόδρασι, ἀναλογιζόμενος μερικὰς ἄλλας περιστάσεις ποῦ συνέβησαν παρῶμα, π. χ. στὰ 1870, ποῦ ἀπέδρασαν 32 ἰσταν ἀπὸ τίς φυλακὰς τοῦ Μυλαδῆ. Φοβήθηκα λοιπὸν ποῦ. Ὑποκρίθηκα μῆτρικε ἀνοῖξαν ὑπόμονα, μῆτρικε στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ περμμένον τὴν κατὰλληλη στιγμή νὰ ἐπιτεθῶν κατὰ τὸν φρουρὸν, νὰ τοὺς σκοτώσουν καὶ ἔπειτα ν' ἀποδράσω». Ἐπῆγα λοιπὸν στὴν ἐκκλησίᾳ, μῆτρικε μέσα, μὲ τὴ φρουρὰ καὶ τὸν ἱερέα κατάδικον, ἀνάγαμε κρούα, ἐφῆξαμε παντοῦ, ἀλλὰ δὲν βρῆκαμε τίποτα. Ἦσῆχασα τοὺς στρατιώτες καὶ ξαναγύρισα στὸ Φρουραρχεῖο.

—Πὸς βρῆκατε τὴ φρουρὰ ;
—Ποῦ ταραχῆθη. Τὰ χρεῖστικε πραγματικῶς. Ἐπειτα ἀπὸ μιᾶ ὥρα κατέφθασε στὸ Φρουραρχεῖο ἕνας στρατιώτης καὶ μὲ εἰδοποίησε ὅτι ξαναφανερώθηκε ὁ μυστηριώδης ἄγνωστος. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἐπῆγα, ἀλλ' ἔμεινα ἄγνωτος ὡς τὸ πρῶτον, μὲ τὸ πιστόλι κοντὰ μου.
Καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς συνέχισε :

«Ἐξητήσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ναόν τοῦ Ἁγίου. Ἐδῆρσκειται εἰς τὸ ἀνω μέρος τοῦ προαυλίου τῶν φυλακῶν, καὶ ἀριστερὰ μὲ τὸ ναόν ὑπάρχουν ὀλίγα δωμάτια τῶν κατείκων, δεξιὰ δὲ ὑψηλότερα ἄλλα πολλὰ. Ὁ ναός δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ πλέον τῶν ἑκατὸν ἀνθρώπων, ἐν μεγάλῃ στενοχωρίᾳ. Εἶδαμε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, τῆς ὁποίας ὁ ἕνας ὀφθαλμὸς ἔχει διατρυπηθῆ εἰς τὸ μέσον μὲ καρφί ! Ἐπράξε δὲ τοῦτο κάποιος Σεβασίγιος, Κρητικὸς, ἀποθανὼν πρὸ ἔτους ἀπὸ τῶνον. Ἦτο καταδικασμένος διὰ πολλὰ κακοεργήματα καὶ εἶχε λάθει μέρος στὴν σημορία τοῦ Σπανοῦ. Τὴν ἱεροσυλίαν ἐναντίον τῆς εἰκόνης τὴν διέπραξε διότι ἔχασε κάμποσα χρήματα εἰς τὰ χαρτιά.

—Δεν μοῦ λέγετε, παπᾶ μου, ἐρωτῶμεν τὸν ἱερέα, ποῖαν ἰδέαν ἔχεις διὰ τὸν ἄνθρωπον ποῦ ἐνεφανοῖσθη εἰς τὸν ναόν ;
—Τὶ νὰ σοῦ ποῦ, παιδί μου, ὅπως φαίνεται, ἴσαν ὁ Ἅγιος.

Ὁ λογίας Παν. Ρηγοπούλος, ἀρχιμωλάξ τῶν φυλακῶν Ἁγίου Ἀνδρέου—ἐκείνος ποῦ μῆτρικε στὸ παρακείμενον κελλὶ καὶ ἐμέτρησε τοὺς καταδικῶν—διηγεῖται ὅτι ἐνὸς κληρωτοῦ καὶ ταραχῆμενος ἔβγαλε ἀπὸ τὸ κελλὶ, ὁ φυλακισμένος Γ. Καλῶδας τοῦ εἶπε : «Κύρ λογία, μῆν ταράξεσαι, δὲν εἶνε τίποτα, αὐτὸ δὲ γίνεται πρῶτη φορὰ στὴν ἐκκλησίᾳ. Θὰ εἶνε ὁ Ἅγιος !..». Τότε ἐγὼ πῆρα τὸ φρουρὸν καὶ πήγαμε μαζί στὸ κλεισμένον καγκελλῶφραστο παράθυρον τῆς ἐκκλησίας, κρατιόντας γινῶν τὸ σταθὶ μου στὸ χέρι. Ἀνέβηκα ὁ ἕνα σκαμνί, ἔβηλα τὸ κεφάλι μου στὰ ζῆμα τοῦ παραθύρου, ἀλλὰ δὲν εἶδα τίποτα. Μετὰ 2 — 3 λεπτά τῆς ὥρας, ἔβρανα προβάλλει μπροστὰ μου ἕνας ἄνθρωπος ντυμένος στὰ μαύρα ! Ἡ ἔξαρτικὴ αἰθὴ ἐμφάνισθε μὲ ἀνάγκασε ν' ἀποτραβηχτὸ ταραχῆμενος καὶ εἶδα πίσω τὸ στρατιώτη καὶ τὸν δεκανεῖα στὴν πόρτα τοῦ προαυλίου, ποῦ τὴν ἐφύλαγαν μῆτρικε ὁ ἄγνωστος αὐτὸς ἄνθρωπος βγῆ ἄβρανα, παραβάσει τὴν πόρτα τοῦ προαυλίου καὶ ἀποδράσει... Διέταξα λοιπὸν τὸν στρατιώτη καὶ τὸν δεκανεῖα νὰ φυλάξουν μπροστὰ στὴν ἐκκλησίᾳ, ἔτρεξα ἀμέσως στὸ φυλακεῖο, ἔβησα 8 στρατιώτες, περιελάωσα τὸ ναόν καὶ συγχρόνως εἰδοποίησα τὸν Φρούραρχον κ. Κανέλη.

—Τὸν εἶδε τὸν μυστηριώδη ἄνθρωπον κανεῖς ἄλλος ;
—Κανεῖς, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα στρατιώτη, ποῦ εἶχε πλησίοσι στὸ παράθυρον. Ἄμα τὸν εἶδε ἔβησε τὸ ὄπλον του καὶ μοῦ εἶπε : «—Νάτος, κῆρ λογία, νάτος ! Ἐὰ τὸν οἶξω ! Ἄλλὰ τὸν ἠπόδισα, ὡς πον νάρθη ἐπὶ τόπου ὁ Φρούραρχος».

Σχολιάζοντας τὰ ἔξαγομένα τῆς ἀνταποκριτικῆς ὁ χρονογράφος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀείμνητος Γεράσιμος Βάκος, ἔβηγε στὸ «Φάντασμα τοῦ Παλαμῆδιου» μὲ τὸν πνευματικῶς. Ἐγραψε ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῶμε τὸν στρα-

ΒΑΛΕΡΩΝΙΣ

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΒΙΛΛΕΤΑΡ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΥΓΚΕΤ

Η μέρα που ο φίλος μου Πάολ Ραζάκ έγραφε για ένα μακρινό ταξίδι στις Τροπικές χώρες...

Ο Πάολ Ραζάκ, έδω και πέντε χρόνια, ήταν ώμορφος νέος, ζωηρός, φιλόφιλος, έτοιμος πάντα για μία τρελή ερωτική περιπέτεια...

Το τρίτο βράδυ της παραμονής του στη Βενετία είδε απέναντί του, στο εστιατόριο του ξενοδοχείου, μία άγγελική γυναίκα...

Μετά το δείπνο το παράξενο ζευγάρι σπρώχθηκε και πήγε να κάνει ένα γύρο στον άπειρο Εξώστη. Η άγγελική γυναίκα κάπνιζε ένα μωροδάτο...

—Θεέ μου !... Τι έκανα !... Τι έκανα !...

—Θέλες να χορέψω, Μαρσέλι ; —Μά βέβαια, της απάντησε ψυχρά εκείνος. Λοκίστηκαν λοιπόν κι' ο διού στο ρυθμό του βάλς...

Κατά τη μεσάνυχτα ανέβηκε στο δωμάτιό του, με μία λάκτρα στα

τιώχη, που πρώτος είδε το φάντασμα, ως επνευματιστικό νουομιο Ισχυροτάτης έπιβολής, που έπέβαλε την όπτασία του στην ψυχή των άλλων στρατιωτικών του Παλαμυθίου...

Ω, φάντασμα, που φάνηκες στο δόλιο Παλαμυθί, κι' άμεσαως όλη τη φρουρά την πήγε ριπιτιδί, ω, φάσμα, που κατάλευκο κι' ολόμαυρο κίσεσαι, μιν ή Τρικούσης είσαι, που στην άρχη σε μαύρισαν για να σε τιμαρώσουν...

ζήλη και με μία άνεξήγητη άπογοήτευση στην καρδιά. Αύτη η γυναίκα του έβγαλε μέσα από τα χέρια σάν μια άσπίλη όπτασία...

Ξαπλώθηκε λοιπόν στο κρεβάτι του και σε λίγο βολήθηκε σ' έναν βαρύν έφάλλτο ύπνο. Έπειτ' από όρα, δίχως να μπορεί να καθορίσει τότε, μισοξύπνησε από ένα παράξενο θόρυβο στην πόρτα...

Οι άνδρες, όταν είναι νέοι, δεν αναχωρούν ποτέ τις γυναίκες που τους κάνουν να δοκιμάσουν μια τραγική άπογοήτευση...

—Εσείς είσαστε η άριστοτάτα, η καρδιά του καιού κόποιου !... Όχι δά ! Είσατε μία κλέφτρα, μια κοινή κλέφτρα !...

—Έλεος !... Διαπθήτε με !... Άρπαστε με να φύγω !...

Ο Πάολ Ραζάκ σιγαρήνθηκε. Από το νου του πέρασαν άβυσσιν όλα τα ερωτικά όνειρα που είχε κάνει γι' αυτήν την άγγελική γυναίκα και με μία ειρωνική φωνή της φανερώσε το μυστικό της καρδιάς του...

—Θέλετε να φύγετε, έ ; Μάλιστα ! Θα σάς χάρισω την ελευθερία... Μό πρώτα θα με πληρώσετε με τον έξωτά σας !...

—Εκείνη χλώμασε κι' άρχισε να τρώει.

—Όχι ! Όχι !... στέναξε. Δεν είμαι παντορεμένη... Δεν είναι άνδρας μου αυτός που με συνοδεύει... Ούτε φίλος μου. Είναι ο αδελφός μου...

Ο φίλος μου τότε, που είχε ξεθυμάνει πιά, άνοιξε την πόρτα κι' άρπασε τη γυναίκα με το μαύρο μαγιώ να γλιστρήσει άδύρωνα στον έξομο διάδρομο...

Το βράδυ βρισκόταν σ' ένα άλλο ξενοδοχείο, κοντά στο Ριάλτο. Κατά τη μεσάνυχτα πάλι γύρισε από ένα κέντρο κι' ανέβηκε στο δωμάτιό του...

—Και γιατί αυτή η ξερνήκη άπόφραση ; την ρώτησε. Η Μυγκέτ τον κίταξε στα μάτια τριφερά κι' έσκυψε το κεφάλι.

—Τι έχετε ; Τι συμβαίνει ; την ρώτησε ο Ραζάκ.

—Τόν σκοτώσα !... ψιθύρισε η Μυγκέτ κι' ένα άνατριχίασμα. Τόν σκοτώσα κι' ύστερα τον έβριξα κοντά στο κανάλι... Δεν με είδε κανείς... Όλα έγιναν γρήγορα, σάν σε δεινέρο... Δεν μπορούσα πια να ύποφέρω αυτή τη ζωή...

—Και γιατί αυτή η ξερνήκη άπόφραση ; την ρώτησε.

—Κι' από το βράδυ εκείνο άρχισε η τραγωδία του φίλου μου.

—Αγαπούσαν σάν δύο ένοχοι, σάν δύο εγκληματίες, που προσπαθούσαν να ξεχάσουν με τα φίλια και τα τριφερά χάδια της μαυρισμένης τύφης τους...

Μά πριν φύγει, σάν τον άνθρωπο που θέλει να ξεμολογήσει την άμαρτία του, μου διηγήθηκε την ιστορία του τραγικού έρωτά του...

ΠΙΕΡ ΒΙΛΛΕΤΑΡ